

حسابداری و خدمات آنان در دنیای امروز

در گفتگو با

عبدالرسول دری اصفهانی

آقای عبدالرسول دری اصفهانی از چهره‌های شناخته‌شده حرفه حسابداری ایران است. وی عضو انجمن حسابداران خبره ایران، انجمن حسابداران خبره در انگلستان و ولز و عضو انجمن حسابداران خبره در ایالت انتاریو کانادا است.

آقای دری اصفهانی فعالیتهای حرفه‌ای داخلی و بین‌المللی چشمگیری داشته است؛ از جمله: شریک مؤسسه حسابداری کوپرز اند لیبراند در ایران، معاون حقوقی/مالی داور ایران در دادگاه بین‌المللی ایران و آمریکا، مدیر در سازمان نظارتی دولت کانادا مسئول تدوین مقررات و نظارت بر مؤسسه‌های مالی از قبیل بانکها و شرکتهای بیمه و غیره، مدیر حسابداری مؤسسه حسابداری کوپرز اند لیبراند کانادا و مشاور مالی/حقوقی جمهوری اسلامی ایران در دعاوی بزرگ بین‌المللی.

ایشان در کنار فعالیتهای حرفه‌ای، تدریس در دانشکده حسابداری شرکت ملی نفت ایران و برخی از دانشکده‌های مالی ایران را به عهده داشته‌اند. آقای دری اصفهانی در سالهای اخیر به عنوان مدیرعامل، عضو هیئت مدیره، عضو کمیته حسابداری در شرکتهای بزرگ ایرانی فعالیت داشته‌اند.

حسابداری

از حضور شما در این گفتگو سپاسگزاریم و اجازه می‌خواهیم گفتگویمان را با این پرسش آغاز کنیم که به نظر شما یک حسابدار خبره علاوه بر خدمات حسابداری، چه خدماتی را می‌تواند ارائه دهد؟

دری اصفهانی

به‌طور کلی، خدماتی که به‌وسیله حسابداران ارائه می‌شود، زمانی مؤثر و قابل استفاده است که نتایج حاصل شده و یا اظهار نظر اعلام شده قابل اعتماد و اطمینان بخش باشد و این امر تنها زمانی میسر است که حسابدار در رابطه با خدماتی که ارائه می‌کند توانایی، دانش و تجربه لازم و کافی مربوط را داشته باشد. خدماتی که مؤسسه‌های حرفه‌ای حسابداری به‌طور معمول در دنیا ارائه می‌کنند، متنوع و متعدد است، از جمله:

تجربه و دانش مربوط به صنایع، بازاریابی، مدیریت انسانی، توسعه تکنولوژی، کارا نمودن عملیات و مانند اینها را دارند، می‌توانند ارزش افزوده مهمی به مشتریان خود در رابطه با موضوعهایی که پیش از این به آنها اشاره کردم، ارائه دهند.

۵- بهبود ساختار مالی یا تسویه امور شرکتها (Business Recovery)

۶- تأمین و بهینه‌سازی وجوه لازم برای سرمایه‌گذاریهایی موردنظر بنگاه اقتصادی (Corporate Finance).

تدوین استراتژیهای عملیاتی، بازاریابی و فروش، قراردادهای معاملات کلان و غیره، اظهارنظر حرفه‌ای در موارد خاصی که مورد اختلاف بوده و حل اختلاف به دادگاه و یا دیوان داوری ارجاع شده (Forensic Accounting)، رسیدگیهای مالی مالیاتی در رابطه با خرید و یا فروش یک شرکت و یا واحدهایی از شرکت به منظور خاص از پیش تعیین شده، مانند تعیین میزان بدهیهای احتمالی ناشی از عوامل مختلف (Financial Due Diligence)، ارزیابی سهام شرکتها، تعیین استراتژی ورود به بازار سرمایه برای فروش سهام و یا اوراق قرضه بلندمدت و

۱- خدمات مربوط به اطمینان بخشی و حسابرسی صورتهای مالی (Assurance & Audit)؛ خدماتی که با این عنوان ارائه می‌شوند بیشتر اوقات شامل مواردی است که برایتان آنها را برمی‌شمارم:

الف- حسابرسی قانونی،

ب- مشاوره در رابطه با استفاده و به‌کارگیری مناسب اصول قبول شده حسابداری در گزارشگریهای مالی (Accounting Advisory)،

ج- مشاوره در رابطه با اجرای صحیح مقررات و قوانین حاکم بر عملیات مؤسسه (Regulatory Compliance)،

د- حسابرسی داخلی و استقرار سیستمهای مناسب کنترلهای داخلی، حاکمیت شرکتی و مدیریت ریسکهای مختلف،

ه- استقرار استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای اولین بار (IFRS Adoption/ Conversion)،

و- دسترسی به بازار سرمایه (Access to Capital Market)،

ز- بررسی اجمالی صورتهای مالی (Review Engagement)،

ح- مشاوره در رابطه با نحوه گزارشگری و اطلاعات موردنیاز سهامداران و دیگر استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی.

۲- خدمات مربوط به ساختار و برنامه‌ریزی مالیاتی به منظور به حداقل رساندن هزینه مالیاتی از قبیل مالیات بر درآمد شرکت، مالیات بر ارزش افزوده، مالیاتهای غیرمستقیم، مالیات مربوط به خرید و فروش داراییها. رسیدگیهای خاص مالیاتی (Tax Due Diligence and Tax Investigation)،

۳- خدمات مربوط به تحصیل و ادغام شرکتها (M & A) و نحوه تأمین وجوه موردنیاز برای سرمایه‌گذاریهها،

۴- خدمات مشاوره‌ای (Consulting).

در دنیای اقتصادی کنونی شرکتهایی که فاقد مزیت رقابتی باشند محکوم به فنا هستند. مزیت رقابتی هم تنها به‌وسیله حاکمیت شرکتی، تجربه، استراتژی مناسب، عملکرد کارا، تکنولوژی آینده‌نگر، مدیریت انسانی مؤثر و غیره که منتج به افزایش کارایی، کاهش مناسب هزینه‌ها، دسترسی به بازارهای موردنیاز و تولید و فروش محصولات و خدمات رقابت‌پذیر می‌گردد، به‌دست می‌آید. حسابداران خبره‌ای که

حسابداران خبره‌ای که

تجربه و دانش مربوط به

صنایع و بازاریابی و

مدیریت انسانی و

توسعه تکنولوژی و

کارا نمودن عملیات

دارند

می‌توانند ارزش افزوده مهمی

به مشتریان خود ارائه دهند

حسابدار

نمی‌تواند در پیشرفت و توسعه مقاصد بنگاه اقتصادی

دخالت مستقیم داشته باشد اما

کمک‌های غیرمستقیم حسابدار می‌تواند

در رسیدن به هدف‌های بنگاه‌های اقتصادی

وزن قابل توجهی داشته باشد

اعتمادسازی و اطمینان بخشی از عوامل بسیار مهم در تثبیت روابط اقتصادی بین بنگاه اقتصادی، مدیریت و اشخاص ثالث بوده و در صورت نبود این عوامل، یک بنگاه اقتصادی نمی‌تواند برای تأمین وجوه سرمایه‌ای مورد نیاز خود به بازار سرمایه وارد شود و برای تأمین سرمایه در گردش از بانک و از فروشندگان طرف حساب خود اعتبار بگیرد. از همه مهمتر چنانچه صورتهای مالی غیرقابل اعتماد و اطمینان باشد، هرگونه برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری از سوی مدیریت در رابطه با ایفای مسئولیتهای خود می‌تواند به نتایج غیرمطلوب منجر شود. بدین ترتیب، نباید به صورت سطحی به این خدمت حسابداری نگاه کنیم.

به زبان بسیار ساده، حسابرس با ارائه گزارش حسابرسی خود، به عموم اظهار می‌دارد که من عملکرد مدیریت را بررسی کرده و در این رابطه اصول حسابرسی را رعایت کرده‌ام. یعنی من و همکارانم دانش و تجربه کافی برای رسیدگی و بررسی صورتهای مالی داریم، من و همکاران من اشخاص حرفه‌ای مستقلی هستیم، ما رسیدگیهای خود را طوری برنامه‌ریزی کرده‌ایم که بتوانیم به طور معقول نسبت به صحت و سقم داراییها، بدهیها، حقوق صاحبان و سود یا زیان، طبقه‌بندی معاملات و رویدادهای اقتصادی طی دوره عملکرد، نسبت به کفایت و شفافیت یادداشتهایی که هیئت‌مدیره جهت روشن شدن بیشتر وضعیت مالی و عملکرد بنگاه اقتصادی تهیه کرده، اظهار نظر کنیم. آیا این اظهار نظر نمی‌تواند در توسعه و رشد عملیات و رسیدن به هدف‌های یک بنگاه اقتصادی کمک کند؟ البته که می‌تواند. زیرا که شخصی بی طرف، مستقل،

غیره. موارد یادشده در بند ۴ به طور معمول کمتر در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد.

حسابداری

کدامیک از خدمات غیرحسابرسی در ایران نیاز بنگاه‌های

اقتصادی را برای توسعه و رشد برطرف می‌کند؟

دری اصفهانی

توسعه و رشد بنگاه اقتصادی به بینش، توانایی مدیریتی، حاکمیت شرکتی مطلوب، برنامه‌ریزی میان مدت و بلندمدت عملیاتی، مزیت رقابتی خدمات و محصولات و از این قبیل موارد بستگی دارد. حسابدار مسئولیت برنامه‌ریزی و اجرا ندارد. بنابراین نمی‌تواند در پیشرفت و توسعه مقاصد بنگاه اقتصادی دخالت مستقیمی داشته باشد. اما، کمک‌های غیرمستقیم حسابدار می‌تواند در رسیدن به هدف‌های بنگاه‌های اقتصادی وزن قابل توجهی داشته باشد. این کمک‌ها نیز از طریق حسابرسی صورتهای مالی بنگاه اقتصادی و دیگر خدمات غیرحسابرسی که به آنها اشاره شد، میسر است.

حسابرسی منتج به ارائه اظهار نظر حرفه‌ای در این رابطه می‌شود که آیا صورتهای مالی، که به طور عمدۀ نشان دهنده وضعیت مالی و عملکرد دوره تصدی هیئت‌مدیره بوده و یکی از مسئولیتهای مهم هیئت‌مدیره در رابطه با حساب‌پس‌دادن (Accountability) به صاحبان سهام و دیگر صاحبان منافع و حقوق در بنگاه اقتصادی می‌باشد، قابل اعتماد، گویا و شفاف است، زیرا مطابق اصولی قابل قبول تنظیم شده و می‌تواند به عنوان مبنای تصمیم‌گیری مالی مورد استفاده قرار گیرد و

درآمد چهار مؤسسه بزرگ حسابداری دنیا (PwC, KPMG, Deloitte, E&Y) از محل ارائه خدمات غیرحسابرسی بوده و گفته شد این درآمد (برخلاف درآمد حاصل از حسابرسی) در حال افزایش نیز هست، به طوری که درآمد ناشی از خدمات غیرحسابرسی بعضی از مؤسسه‌های حسابرسی به بیش از ۷۵ درصد از کل درآمد آنها می‌رسد.

در رابطه با ارائه خدمات غیرحسابرسی از سوی مؤسسه‌های حسابداری، نکته‌ای که بسیار قابل اهمیت است، نبود تضاد منافع است. در کشور امریکا اصولاً چنانچه مؤسسه‌ای حسابرس قانونی یک بنگاه اقتصادی باشد از ارائه خدمات غیرحسابرسی به این بنگاه خودداری می‌کند، فقط به دلیل وجود تضاد منافع. البته وجود یا عدم وجود تضاد منافع اشکال مختلفی دارد. انجمن حسابداران خبره در انگلستان و ولز، در **آیین رفتار حرفه‌ای (Code of Ethics)**، که مبتنی بر رفتار حرفه‌ای مورد عمل فدراسیون بین‌المللی حسابداران است، اصولی را به منظور تعیین اینکه آیا تضاد منافع وجود دارد یا نه، بیان کرده است.

به‌طور کلی، یک حسابدار خبره نباید عالم‌کاری را قبول کند که تأثیری منفی در استقلال، بی‌طرفی، صداقت وی و در حسن شهرت و اعتبار حرفه حسابداری داشته باشد. علاوه بر این، حسابدار نباید کاری را قبول کند که تجربه، مهارت و دانش اجرای آن را نداشته باشد. این ویژگیها، اصول اولیه حرفه حسابداری بوده و اجرای هر کاری و یا اعمال هر قضاوتی باید در ترازوی استقلال - بی‌طرفی - صداقت حرفه و دانش و تجربه توزین شود.

مواردی که می‌تواند اصول پایه حرفه را که پیش از این برایتان برشمردم، تهدید کند فراوانند که از حوصله این مصاحبه خارج است.

این موارد فقط به داشتن منافع مالی چه مستقیم و غیرمستقیم، در بنگاه اقتصادی مورد حسابرسی به‌وسیله حسابرس و یا همکاران آن ختم نمی‌شود. از جمله موارد دیگر برای مثال این است که حسابرس مسئول تدوین و پیاده‌سازی یک سیستم حسابداری و کنترل داخلی بوده و سپس حسابرسی صورتهای مالی که براساس این سیستم تهیه شده را نیز عهده‌دار شود.

مغرب و با دانش در رشته کاری خود، براساس مشاهده عینی اسناد و مدارک مثبت که معرف تراکنشها و رویدادهای تجاری، اقتصادی و مالی بوده و در چارچوب یک سری اصول منطقی و مورد قبول حسابرسی و حسابداری است، یک اظهارنظر حرفه‌ای، بی‌طرف و مستقل را به استفاده‌کنندگان صورت مالی ارائه می‌دهد که این اطمینان بخشی از ارزش بسیار بالایی برخوردار می‌باشد.

در اینجا لازم است یک توضیح آشکار نیز به همکاران حسابدار خود بدهم و آن این است که چنانچه اظهارنظر حرفه‌ای ما بی‌طرف و مستقل نباشد و بدون برنامه‌ریزی اجرا شود، بدون بررسی سیستم حسابداری و کنترل‌های داخلی که منجر به تهیه صورتهای مالی شده باشد، و همچنین بدون تجزیه و تحلیل ریسکهای مختلف عملیاتی، ذاتی، اعتباری و غیره باشد، نه تنها به حفظ حرفه ما لطمه می‌زند، بلکه هیچ ارزش افزوده‌ای برای جامعه اقتصادی نداشته و موجب گمراهی و **ارائه اطلاعات نادرست (Misrepresentation)** نیز خواهد شد.

من در اینجا عذرخواهی می‌کنم که از پاسخگویی به پرسش شما یعنی خدمات غیرحسابرسی که می‌تواند کمکی برای بنگاه اقتصادی باشد دور شدم. لکن این دور شدن عمدی بود و نه سهوی. زیرا که در حال حاضر حسابرسی مهمترین خدماتی است که حسابداران خبره به بنگاههای اقتصادی ارائه می‌دهند و نمی‌بایستی اهمیت این خدمت را ناچیز دانست.

ولی برگردیم به پرسش شما. آری؛ خدمات غیرحسابرسی که به‌طور بسیار خلاصه در جواب سؤال اول مطرح شد می‌تواند کمک بسیار مؤثری به هدفهای یک بنگاه اقتصادی داشته باشد، اما ابتدا باید فرهنگ استفاده از آن در جامعه ایجاد شود. این فرهنگ در حال حاضر وجود ندارد. شاید به دلایل مختلف، از جمله نبود قوانین و مقررات مربوط، نبود آشنایی به خدماتی که یک مؤسسه حسابدار خبره می‌تواند انجام دهد، عدم آشنایی و دانش خود ما حسابدارها به ماهیت بعضی از این خدمات و ماهیت اقتصادی معاملات رایج در مملکت و غیره از جمله دلایل آن باشد.

مجله هفتگی **اکنومیست (Economist)** در مقاله‌ای که در ۱۴ اکتبر ۲۰۱۰ انتشار داد، اظهار نموده که بین $\frac{1}{6}$ تا $\frac{1}{3}$

اعتمادسازی و اطمینان بخشی از عوامل

بسیار مهم در تثبیت روابط اقتصادی

بین بنگاه اقتصادی

مدیریت و اشخاص ثالث بوده و

در صورت نبود این عوامل

بنگاه اقتصادی نمی تواند برای

تأمین وجوه سرمایه‌ای مورد نیاز خود

به بازار سرمایه وارد شود

دری اصفهانی

آموزش، آموزش و آموزش! من از نظارت دستگاههای نظارتی بر عملکرد اعضای خود به منظور توسعه و ترویج نظم و انضباط حرفه‌ای و تنبیه حرفه‌ای اعضایی که آیین رفتار حرفه‌ای را نقض می‌کنند، صرف نظر می‌کنم و فرض بر این است که دستگاههای نظارتی به وظیفه خود به نحو احسن آشنایی داشته و آن را طوری اجرا می‌کنند که هر حسابداری قبل از قبول کاری و یا اعلام نظری «دو بار فکر کند».

آموزش یعنی به‌روزآوری تجربه‌ها و آگاهی از تغییرات روزمره که اثری مستقیم در اجرای خدمات حرفه‌ای، از جمله حسابرسی دارد. در غرب هر کارمند حسابرسی دست‌کم باید دوبار در سال (در مؤسسه‌های حسابداری بزرگ) آموزشهای لازم را ببیند. در آنجا شرکا و مدیران حسابرسی حداقل یکسال دوره آموزشی دارند. آیا این عملکرد در حرفه ما هم عمومیت دارد؟ به نظر من عمومیت ندارد.

چند درصد از حق الزحمه دریافتی حسابرسان صرف امور آموزشی می‌شود؟ آیا سازمانهای عمومی برای آموزش حرفه‌ای حسابداران، آشنا کردن آنها با مسائل روز و ... وجود

این یک تضاد منافع است که تحت عنوان «بررسی کار خود» (Self-Review) مطرح می‌شود: یعنی شما نمی‌توانید سیستمی را که خود تهیه و تنظیم کرده‌اید مورد رسیدگی و معاینه قرار دهید. بسیار روشن است اگر در تدوین چنین سیستمی، بنده اشتباهی کرده باشم، خیلی سخت است که در رسیدن به نظر مستقل حسابرسی خود به ضعف سیستم کنترل‌های داخلی اذعان داشته باشم، یا اینکه بنگاه اقتصادی از من حسابدار خواسته باشد که صورتهای مالی را تنظیم کنم و بعداً بنده مسئول حسابرسی یک چنین صورتهای مالی شدم. مسلم است که بنده نمی‌توانم بی‌طرف باشم و بدون جانبداری عمل کنم. در نتیجه اظهار نظر حرفه‌ای من می‌تواند معیوب (Impaired) باشد.

به‌طور خلاصه خدمات غیرحسابرسی می‌تواند ارزش افزوده قابل ملاحظه‌ای برای بنگاه اقتصادی داشته باشد، به شرط نبود تضاد. یعنی اینکه حسابدار از مفهوم عام دانش، تجربه، مهارت، ظرفیت و صلاحیت حرفه‌ای مربوط برخوردار باشد.

سازمان

حرفه حسابداری موجود در ایران چه تواناییها و استعدادهایی برای کمک به بنگاه اقتصادی دارد؟

دری اصفهانی

به دلیل اینکه حسابداران خبره در ایران اساساً برای حسابرسی و یا انجام امور مالی بنگاههای اقتصادی تربیت می‌شوند، فقط آن دسته از خدمات غیرحسابرسی را می‌توانند انجام دهند که با دانش و آموزش آنها مرتبط باشد. مانند حسابرسی داخلی، تدوین سیستمهای حسابداری و کنترل داخلی و سیستمهای مدیریت (MIS)، انجام رسیدگیهای خاص و از این قبیل. به این ترتیب او فقط تعدادی از خدمات غیرحسابرسی را انجام می‌دهد. علاوه بر این، به نظر اینجانب، این خدمات نباید به مشتریانی که حسابدار مسئول حسابرسی صورتهای مالی آن نیز هست، داده شود زیرا همگی باعث تضاد منافع است. به نظر من باید حرفه حسابداری به فکر توسعه این نوع خدمات در ایران باشد.

سازمان

حرفه حسابرسی چگونه می‌تواند تواناییها و ظرفیتهای خود را افزایش دهد؟ چه موانعی وجود دارد؟

اگر بخواهیم به یک اصل اساسی در رابطه با اینکه آیا استقلال حسابرس - چنانچه حسابرس فعالیت دیگری برای مشتری خود انجام دهد - مورد تهدید (هم از نظر شکلی و هم از نظر ماهوی) قرار می‌گیرند یا نه، اشاره کنیم باید توجه به این موارد را به دقت و با بی‌طرفی حرفه‌ای مورد نظر قرار دهیم: آیا خدمت یا خدمات مورد درخواست مشتری کاری است که حسابرس ناچار است کاری را که خود انجام داده حسابرسی کند؟ برای مثال:

۱- حسابرسی صورتهای مالی مستلزم این است که حسابرس نسبت به مؤثر بودن سیستمهای مالی و کنترل داخلی که از طریق این فرایند صورتهای مالی بنگاه اقتصادی تهیه شده، اظهار نظر کند. حال سؤال اینجاست: اگر حسابرس خود چنین سیستمهایی را تدوین و پیاده‌سازی کرده باشد، آیا اظهار نظر نسبت به آن می‌تواند اصل استقلال و بی‌طرفی را تهدید کند؟ به زبان دیگر، آیا حسابرس می‌تواند کار خودش را حسابرسی کند؟

۲- مثال ۱ را در نظر بگیرید. با این فرض که تدوین سیستمهای مالی و کنترل داخلی بنگاه اقتصادی توسط بخشی از مؤسسه حسابرسی انجام شده که مسئولیت حسابرسی صورتهای مالی آن بنگاه اقتصادی را ندارد، لکن حق الزحمه دریافتی بابت این خدمات برای مؤسسه حسابرسی قابل ملاحظه است، آیا این

دارد؟ دیر یا زود، ما مجبور به استفاده از اصول استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در تنظیم صورتهای مالی خود خواهیم شد. آیا ما با اصول استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی آشنایی داریم؟ جواب همه این سئوالها در آموزش، آموزش و آموزش نهفته است.

سپار

شرکتها به دلیل اینکه حسابرسان آنان دانش و آگاهی خوبی نسبت به کسب‌وکار آنها دارند، از حسابرسان خود درخواست خدمات غیرحسابرسی می‌کنند. حسابرسان چگونه می‌توانند ضمن حفظ استقلال، به این درخواست شرکتها پاسخ مثبت دهند؟

دری اصفهانی

همانگونه که قبلاً اشاره کردم، آیین رفتار حرفه‌ای انجمنهای حسابداری اجرای هرگونه خدمت غیرحسابرسی برای بنگاه اقتصادی مورد حسابرسی توسط حسابرس و تیم آن را بسیار محدود می‌کند. این خدمات زمانی امکان‌پذیر و قابل اجراست که به هیچگونه تهدیدی در اصول پایه‌ای و اساسی مربوط به آیین رفتار حرفه‌ای منجر نشود. این اصول، حسابدار را موظف می‌کند که تا در تمام احوال، مواردی را که برایتان برخواهم شمرد رعایت کند. من به دلیل کمبود وقت از اشاره به تمامی موارد خودداری می‌کنم و تنها مهمترین آنها را نام می‌برم.

۱- **درستی و صداقت** در تمامی روابط حرفه‌ای با مشتری (Integrity)، و

۲- **استقلال و بی‌طرفی**؛ یعنی حسابدار نباید تحت تأثیر منافع شخصی یا هرگونه نفوذ دیگری اظهار نظر حرفه‌ای خود را مورد سازش قرار دهد (Objectivity).

اصول استقلال و بی‌طرفی و صداقت حرفه‌ای باید حاکم بر تمامی روابط حرفه‌ای با مشتری باشد. اجرای این اصول باعث می‌شود که حسابدار نتواند بیشتر خدمات غیرحسابرسی را برای مشتری حسابرسی خود انجام دهد. همانگونه که اشاره شد، در امریکا حسابرس قانونی حتی نمی‌تواند حسابرسی داخلی مشتری حسابرسی خود را انجام دهد، به‌رغم اینکه با اجرای حسابرسی داخلی می‌تواند دانش و درک بهتری از عملیات، فرایندها و ریسکهای مشتری حسابرسی خود کسب کند که مطمئناً باعث بهتر انجام دادن حسابرسی قانونی می‌شود.

به دلیل اینکه حسابداران خبره در ایران

اساساً برای حسابرسی و یا

انجام امور مالی بنگاههای اقتصادی

تربیت می‌شوند

فقط آن دسته از خدمات غیرحسابرسی را

می‌توانند انجام دهند که

با دانش و آموزش آنها مرتبط باشد

یک حسابدار خبره نباید

عالم‌کاری را قبول کند که

تأثیری منفی در استقلال

بی طرفی

صداقت وی و

در حسن شهرت و اعتبار

حرفه حسابداری داشته باشد

به عدم ارائه خدمات غیرحسابرسی موجب محدود نگهداشتن فعالیت مؤسسه‌های حسابرسی می‌شود؟ پیشنهاد شما برای پذیرش ارائه خدمات غیرحسابرسی و جلوگیری از تضاد منافع و عدم تأثیر سوء بر استقلال حسابرس چیست؟

دری اصفهانی

اصل، استقلال و بی‌طرفی حسابرس است که همان‌گونه که در قبل هم به آن اشاره کردم باعث ارزش افزوده به فعالیت‌های اقتصادی می‌شود و اشخاص ثالث می‌توانند بدون دغدغه با بررسی صورتهای مالی یک بنگاه اقتصادی تصمیم‌های مالی لازم را بگیرند. محدود نگهداشتن فعالیت‌های مؤسسه‌های حسابرسی به دلیل عدم ارجاع خدمات غیرحسابرسی به مشتریان حسابرسی، نمی‌تواند دلیلی برای خدشه به این استقلال حرفه‌ای شود.

به نظر من هیچ محدودیتی برای ارائه خدمات غیرحسابرسی توسط مؤسسه‌های حسابرسی به مشتریان غیرحسابرسی وجود ندارد.

سابل

از مشارکت شما در این گفتگو بسیار سپاسگزاریم.

امر لطمه‌ای به استقلال و بی‌طرفی حسابرس نمی‌زند؟
۳- چنانچه یکی از شرکا و یا مدیران ارشد حسابرسی، مسئولیت مهمی از قبیل مدیر امور مالی و این قبیل مسئولیتها را به عهده بگیرد.

۴- حسابرس منافع مالی در بنگاه اقتصادی مورد حسابرسی داشته باشد، مثلاً سهامدار آن باشد. لازم به ذکر است که هر جا به حسابرس اشاره کردم، مدیران حسابرسی را مدنظر دارم.

به‌طور خلاصه هر موردی باید با توجه به شرایط خاص آن از سوی حسابرس بررسی و در مورد آن تصمیم گرفته شود که آیا ارائه آن خدمت خسارت و لطمه‌ای به استقلال حرفه‌ای وی وارد می‌کند یا نه. شاید بتوان گفت که دامنه ارائه خدمات غیرحسابرسی به مشتریانی که در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده‌اند باید بسیار محدودتر از سایر شرکتها باشد.

سابل

آیا ارجاع خدمات غیرحسابرسی به حسابرس مستقل به‌وسیله کمیته حسابرسی و تصویب خدمات غیرحسابرسی انجام شده، از سوی کمیته حسابرسی می‌تواند رافع تضاد منافع باشد؟

دری اصفهانی

به نظر من ارجاع خدمات غیرحسابرسی به حسابرس مستقل به‌وسیله کمیته حسابرسی و تصویب این خدمات از سوی آن کمیته نمی‌تواند به‌خودی خود رافع تضاد منافع باشد، مگر اینکه خدمات ارجاعی به‌نظر حسابرس و کمیته حسابرسی و هر دو تهدیدی برای اصول پایه و اساسی آیین‌رفتار حرفه‌ای نباشد.

سابل

در صورت پذیرش و ارائه خدمات غیرحسابرسی از سوی حسابرس مستقل به صاحبکار، حسابرس این موضوع را چگونه باید افشا کند و چگونه نسبت به استقلال خود حسابرس اطمینان دهد؟

دری اصفهانی

به نظر من ماهیت خدمت غیرحسابرسی باید افشا شود و حسابرس اظهار کند که به چه دلیل قبول و اجرای خدمت مربوط، تهدیدی به استقلال حرفه‌ای لازم جهت اظهارنظر حسابرسی نمی‌شود.

سابل

تصور نمی‌کنید محدود کردن مؤسسه‌های حسابرسی